

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 6 luni 10 cor.
 3 luni 5 cor.
 1 luna 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un câr garsonaj: primul rând la
 bază; a doua oară 12 rânduri; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicățiune.

Adăpt abonamentele, cât și inserțiun-
 ile sunt a se plăti în avans în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrierile neîntâlnite nu se primesc

Rostul întrunirilor.

*Dela un amic al ziarului nostru pri-
 m următoarele:*

Despre episcopatul român gr. or. se
 ie pozitiv că a înaintat guvernului me-
 morand în care se protestează în contra
 proiectului de lege al ministrului Berzeviczy.
 privitor la atitudinea episcopatului român gr.
 catolic pare a fi o nedumerire la mijloc: nu se
 ie pozitiv dacă a înaintat memorand, cu atât
 puțin se cunoaște ziua când s'a trimis
 cel memorand ori cuprinsul lui. Așa, că
 ca în numărul său viitor »Unirea« nu ne
 a lămuri, rămâne bine înțeles, că prelații
 omâni gr. catolici n'au înaintat guvernului
 protest în contra proiectului de lege prin-
 tare Berzeviczy vrea să tragă cu buretele
 este drepturile noastre autonome bisericesti
 școlare.

Un lucru am văzut însă: Românii de
 ambele confesiuni au protestat și protestează
 împotriva proiectului lui Berzeviczy. La Dej,
 prifet român gr. catolic au dus tonul în
 întrunirea de protestare; la Șiria protopo-
 pul român gr. catolic și vrednicul său ca-
 pian au protestat alături de frații lor gr.
 ionalii. Tot așa la Chișineu.

În popor solidaritatea se manifestă deci
 chip perfect și rivalitate nu se observă
 cât cel mult în felul de a-și îndeplini
 care datoria cât se poate de iute și de
 ne.

Dacă până aci în întruniri s'au adus
 însă mulțumiri episcopatului de ambele con-
 fesii, de aci încolo — după ce se va fi
 dovedit că prelații gr. catolici n'au înaintat
 memorand — însemnătatea întrunirilor —
 crește.

Să ne explicăm de ce: poporul, și în-
 deosebi credincioșii bisericii gr. catolice
 trebuie să stăruiască față de păstorii lor să
 nu se lase mai prejos decât prelații gr. or.
 iar aceasta nu ca și o chestie de mândrie,
 ci din punct de vedere național nu se poate
 mai înalt: să se dovedească guvernului ab-
 soluta solidaritate a celor două biserici ro-
 mâne când vorba e de lupta întru apărarea
 celor mai sfinte și mai elementare drepturi.

Nu ne permitem adică să calificăm
 faptul ce ar comite episcopatul român gr.
 cat. când n'ar merge în privința asta, pa-
 ralel cu cel gr. or. Mai ales acum, după ce
 ghiața e spartă deja prin pasirea resolută a
 episcopatului gr. or. și după ce s'a învede-
 rat: Românii fără osebite de confesiune
 sunt toți adinc revoltați împotriva planului
 lui Berzeviczy.

Imprejurarea că proiectul a fost retras,
 svonul (care poate fi și tendențios) că Tisza
 nici nu-l va mai readuce, credem că nu
 poate îndemna la pasivitate pe înalții pre-
 lați. Așa ceva înțelegem că poate fi un pre-
 text pentru cei ce vor să se pună bine cu
 stăpânirea — cum o face protopopul Lipov-
 vel, de pildă — episcopatul gr. cat. are
 însă în sinul său membrii mult prea lumi-
 nați de cât să creadă că protestele vor fi

actuale numai când proiectul lui Berzeviczy
 se va depune earăși pe biroul Dietei.

Tocmai de aceea, cine ține să-și înde-
 plinească datoria de Român, acum să pro-
 testeze, venind astfel nu numai în ajutorul
 prelaților cari s'au expus cu bărbăție în lupta
 mare națională, dar înlesnind chiar guver-
 nului situația, dacă acesta într'adevăr n'ar mai
 avea intenția să readucă acel proiect la
 Dietă și s'ar găsi în fața stăruințelor elemen-
 telor șoviniste de toate nuanțele. Protestele
 noastre din toate părțile, cine s'ar încumeta
 să tăgăduiască: ar contrabalansa stăruințele
 șovinistilor intoleranți.

*Tisza și Românii. Dacă e să cre-
 dem știrilor primite din Budapesta — cari
 pot fi puse în circulație pentru anume sco-
 puri, tendențios — apoi ar fi vorba de o
 schimbare oare-care în politica guvernului
 Tisza... Nainte de a porni adică în Ardeal,
 contele Tisza anunță că va da fondul Iancu
 pentru școala civilă română de fete din Si-
 biu. Pe drum, întâlnind din întâmplare un
 preot român rătăcit, apelează la spriginul
 Românilor... Scoate apoi svonul că se va
 revoce proiectul lui Berzeviczy, tocchiar u-
 cazul d'acum zece ani al lui Hieronymi ar
 fi să se revoace.*

Românii nu sunt însă naivi să creadă
 tuturor știrilor necontrolate. La tot cazul,
 dacă s'ar îndeplini toate cele de mai sus, ș'a-
 tunci guvernul ar face ceea-ce e o elementară
 datorie să facă. Întâiu și întâiu fondul Iancu

Asasinatul din strada Morgei

de

7

Edgard Poë

(Urmare).

Poliția este zăpăcită din cauza lipsei apa-
 rante a mobilului, ear' nu prin grozăvia omorului
 sine. Acei oameni sunt încurcați... și prin ne-
 înțința de a găsi explicațiunea vocilor auzite, pe-
 nd în odaie s'a găsit numai corpul domnișoarei
 spanay și s'au asigurat că fuga era cu nepu-
 țită în timpul când urcau scara. Și această cameră
 tr'o stare de disordine completă; acest corp
 lesat în coș cu capul în jos; inspăimântătoare
 pă, groaznicele strivituri de pe corpul bătrinei
 amne, tot ce s'a observat, și alte semne despre
 re nu vom vorbi încă, au fost de ajuns pentru
 paraliza acțiunea poliției, dând de rușine nasul
 de laudat al acestor slujbași. Ei au căzut în-
 greșală grosolană, dar' frecventă, confundând
 raordinarul cu complicatul. Dar' chiar aceste
 anunte sunt atât de puțin în legătură cu mer-
 obicnuit al lucrurilor, chiar aceste ciudațiuni
 ac judecata pe adevărata urmă și conduc la
 legare.

În anchete de felul acesta, nu trebuie să cău-
 numai ceea-ce s'a întâmplat, ci ceea-ce s'a în-
 pliat altfel decât de obicei. În rezumat, ușu-
 ra cu care voiu reuși sau am reușit deja, ea
 rădic vâlul, este în proporție directă cu greu-
 le ce împință poliția.

Mă uitam la Dupin cu o uimire care mă în-
 mărmuria.

— În acest moment, reîncepu el, privind
 înspre ușă, aștept o persoană, care fără să fi luat
 o parte directă la săvârșirea acestui măcel, este
 amestecat în ea până la un oare care punct.
 Este foarte probabil, că nu e vinovată de partea
 scârboasă a crimei. Sper cel puțin, că presupu-
 nera mea este exactă, pentru că chiar pe această
 supezițiune se întemeiază respunsul la ghicitoare.

Aștept pe acest om — chiar aci, în această
 odaie, dintr'un moment într'altul.

Fără îndoială se poate întâmpla, ca să nu
 vină, dar cea mai înaltă probabilitate este că va
 veni. Dacă se va prezenta, va trebui să-l ținem
 aci. Eată pistoale, și știm amândoi, cum să ne
 servim de ele la ocaziune.

Luai un pistol, în neștire, ascultând cuvîn-
 tele lui Dupin, ca și când ar fi fost un monolog
 ce-și adresa singur. Am vorbit deja despre aerul
 pierdut ce avea în asemenea împrejurări. Cu toate
 acestea cuvintele sale erau adresate către mine,
 dar' vocea sa fără să fie șgomotoasă, avea aceeași
 intonație, ca și când ar fi vorbit cu o persoană
 cu mult mai îndepărtată decât mine; cât despre
 privirea sa, ea n'avea nici o expresiune hotărâtă,
 ci se îndrepta către perete.

— Vocile, care s'au auzit certându-se, re-
 începu el, nu erau două voci de femei, eată
 ceea-ce s'a stabilit într'un mod uniform prin toate
 mărturiile. Aceasta ne scutește dela început de a
 căuta, dacă bătrina a ucis pe fca sa înainte de
 a se sinucide. De altcum nu vorbesc de această
 ipoteză, decât ca să mă impac cu conștiința, de-
 oare-ce d-na Lespanaye era departe de a poseda

destulă putere pentru a îndesa corpul ficei sale
 în coș în starea, în care s'a găsit. Ea singură era
 acoperită de rani, care exclud dela prima vedere
 bănuiala unei sinucideri. Îndoitul omor a fost dar'
 îndeplinit de o a treia persoană, care nu era sin-
 gură, și tocmai vocile lor s'au auzit certându-se.
 Acum, dă-mi voie să-ți atrag atențiunea asupra a-
 cestor voci însuși, sau mai bine asupra depozi-
 ționilor ce se referesc la ele. Oare într'adevăr
 n'a găsit în ele nimic deosebit?

Răspunsei, că toți martorii afirmau la fel,
 că vocea groasă era a unui Francez, dar' se des-
 chilineau foarte mult în privința vocii a doua,
 care era ascuțită, sau pătrunzătoare, după unii
 sau după cei-alții.

— Ceea-ce spu d-ta, răspunse Dupin, se
 refereste la mărturisiri, ear' nu la ceea-ce era
 deosebit, bătător la ochi în aceste mărturisiri.
 N'ai observat nimic, care să le deosebească. Și
 cu toate acestea deosebirea era reală. Martorii,
 precum ai zis, sunt unanimi în privința vocii
 groase: nici cea mai mică abatere. Cât despre
 ascuțită, încă este oare-care unire; toți au au-
 zit-o: dar' un italian, un englez, un spaniol, un
 holandez, un francez s'au încercat să dea o idee
 despre dînsa, și toți au descris-o, ca având un
 timbru deosebit de limba lor proprie; pentru toți,
 era o voce străină. Toți o compară nu cu a u-
 nui bărbat care vorbește limba lor proprie, ci cu
 a unuia, căruia această limbă îi e necunoscută.
 Francezul zice, că e vocea unui spaniol, și pre-
 tinde chiar, că ar fi putut ține minte câte-va cu-
 vinte dacă ar fi știut spaniolește. Holandezul susține,
 că ceea-ce a auzit era franțuzește, dar el nu știe de
 loc franțuzește și declarațiunea și-a făcut-o printr'un

sunt bani — românști, adunați cu trudă și greutate, și după cea mai elementară dreptate ei nu pot fi luați dela destinația pentru care s'au colectat.

A doua: e și neserios, ca un prim-ministru, și încă un Tisza, să creadă că poate face impresie ceea-ce vorbește cu un — rățacit. Când întreg neamul românesc protestează contra guvernului Tisza pentru proiectul de reformă școlară, nu poate fi decât un rățacit Românul care iese întru întimpinarea unui astfel de ministru.

A treia: câtă vreme proiectul lui Berzeviczy nu se va retrage definitiv și se mai lasă în vigoare și ucazul lui Hieronymi, Român cu mintea întreagă nu se poate gândi să sprijinească vre-o acțiune de a guvernului. Chiar și după aceea — hotărâtor ar fi ceea-ce ar zice nația consultată după formă și lege.

Memorandul episcopatului gr.-or. rom. înaintat guvernului, apărut deja în ziarele noastre bisericesti și naționale, s'a tras și în broșură separată care s'a trimis în toate părțile. O idee bună asta, căci numai printr'o largă propagandă se vor oțeli și cei slabi, ear șovăitorii vor grăbi alături de cei în plină luptă, ca astfel acțiunea de protestare să se continue tot cu mai multă vigoare.

Unde sunt procurorii?

Pe când abia există săptămână în care să nu fim surprinși cu vre-o citație pentru procese peste procese, azistăm la un spectacol, care pune în evidență deplină măsurile extraordinare de persecuțiune ce guvernul pusu-le-a la cale contra noastră.

Este spectacolul ce ni-l oferă presa maghiară. Așa limbaj s'a încetățenit în presa opoziției maghiare, pe care dacă l'am folosi noi în polemica politică, ne-ar întunda de n'am mai vedea soarele. Ca specimene de ex.: Redactorul nostru responsabil a fost osândit la 14 zile temniță ordinară pentru că vestejind faptele ilegale ale fibirăului din Sân-Miclăuș, l'a numit: „fibirău nebun.“

interpret. Englezul afirmă, că a auzit nemțește, și el nu înțelege această limbă. Spaniolul susține că a auzit englezește, și susține, că a auzit aceasta din cauza intonațiunii, de oare-ce nu cunoaște limba engleză. Italianul pretinde, că e vocea unui rus, dar n'a auzit nici odată vorbindu-se rusește. Ce e mai mult, vine un al doilea francez, care e în desacord cu cel dintâiu; pentru acesta e sigur că vocea vorbea italienește, și afirmă aceasta după accent, pentru-că limba însă-și îi e recunoscută. Cât de ciudată și deosebită trebuie să fi fost această voce, pentru a produce mărturisiri atât de discordante, încât cinei mari naționalități din Europa nu au recunoscut-o! Imi vei zice, că vocea putea să fie a unui oriental, unui African. Asiaticii, Africanii nu sunt număroși în Paris, dar fără a respinge această obiecțiune, voi observa, după un martor, că această voce era mai mult aspră decât ascuțită, că alți doi o numesc foarte repede și neegală; nici unul nu găsește într'însa cuvinte cunoscute.

„Nu știu, reincepu Dupin, până la ce punct am făcut impresiune asupra inteligenței d-tale. Dar' afirm fără șovăire, că deducțiunile ce se trag în mod logic din această parte, a mărturisirilor, conduc la bănueli, care mă îndeamnă ca să continuez cercetările mele. Vorbesc despre declarațiuni trase în mod logic și corect; nu mă exprim exact: ar trebui să zic nu că sunt legitime, ci că sunt singurele posibile și că conduc în mod fatal la bănuiala, despre care și-am vorbit. Nu vreau încă să precizez, vreau numai să te înduplec a cugeta ca mine, că este trebuință, este drept, rațional, de a ne face ancheta, de visu, pe loc.

(Va urma).

Trad. Iosif Popescu.

Pentru asta 14 zile temniță ordinară. Cum se scrie însă în presa maghiară? Vorbind nu despre un fibirău, ci despre *președintele Dietei Perczel Dezső*: „Omul acesta dacă nu e nebun, atunci e cel mai dezbrăcat de simț omenesc tâlhar.“ Ori Lengyel Zoltán în „Függ. Magy.“ de ert: „La munca aceasta de călău s'a angajat Körber, la aceasta a fost angajat acest dezbrăcat de ori-ce simț omenesc, strîmțorit de uzurari și bancrotat Perczel și nebunul în aiurare Tisza Pista.“ Tot în „Függ. Magyarország“ de ert Nesi Pál, deputat dietal, își încheie un articol: „Față de Tisza și Perczel orice armă e legitimă. Dacă altfel nu se poate învinge, ca pe câni turbați trebuie să faci neprimejdioși.“

Așa se scrie în presa maghiară. Asta ca polemică personală.

În discuțiune de idei, deadreptul provocare la revoluție.

„Függ. M.“ de ert, la locul prim, cu litere grase, reproduce un articol din 23 Septembrie 1848 scris de Kossuth Lajos, în care acesta provoca „națiunea“ să prindă arma:

„Sus deci la arme, sârman tradat, dar viteaz popor maghiar! Coasă, sapă, topor, fiecare cu ce a e. Răscoală-se cu grămada poporul maghiar.“ ... La sfârșit afurisește cu blăstăm din neam în neam pe fiecare Maghiar care nu prinde arma.

După Kossuth Lajos urmează pe pagina următoare Lengyel Zoltán, cu următoarea provocare la națiune: „Chemăm la arme pe milioanele nestricate ale poporului.“

După Lengyel, deputatul Nesi Pál își îndreaptă cuvântul către națiune:

„Trebuie organizată rezistența până ce se poate fără sânge, dar dacă trebuie să curgă sânge, curgă. Pământul Ungariei e udă cu sânge, toate drepturile și le-a câștigat prin vărsare de sânge și nici odată n'a putut ajunge la ceva, înainte de-ași vărsa sângele. Cred că nici generațiunea aceasta nu va fi lasă și ticăloasă. Dacă politica aceasta nu va fi curmată, alt rezultat nu poate avea decât revoluțiunea.“

Am reproduces aceste specimene ca Românii să vadă cum pot să scrie cei dela presa maghiară fără să li se clatine nici un fir de păr în cap și ce pățim noi pentru forma nici pe jumătate nu atât de violentă în care scriem noi, sub impresiile zilnicelor multe și mari lovituri.

Nu vrem să zicem să-i înhațe și pe cei dela presa maghiară procurorii, dar atunci pretindem să ne lase și pe noi în pace, cel puțin atunci când scrisul nostru nu e nici pe jumătate atât de înselebată ca și a celor dela ziarele maghiare, cari afectează pe nedreptățiți.

SITUAȚIA POLITICĂ.

Arad, 12 Decembre.

Ultima Duminecă, înainte de măsurarea de mâne a forțelor în parlament, a fost foarte agitată și zgomotoasă. Atențiunea țării a fost îndreptată spre cele două centre Murăș-Oșorheiul și Pojonul, cari au intrunit pe beligeranți. Pentru opoziție demonstrația de ieri însă a fost fatală. Un scandal enorm s'a petrecut în Pojon, unde corifeii opoziției Kossuth și Apponyi erau pân' p'aci să fie și insultați. La adunare au luat parte și socialiștii, cari au supus la o aspră critică pe însuși corifeii opoziționali. Apponyi a fost numit în batjocură „kurucz“ de ocazie. Un tumult enorm s'a produs, dar socialiștii fiind în preponderanță, scurta erau s'o tragă kossuthiștii. Adunarea s'a spart fără să fi adus vre-o rezoluție! Scandalul s'a continuat apoi pe străzi, pe cari le-au inundat socialiștii, cântând „Marseillaise“ a

muncitorilor și demonstrând împotriva lui Kossuth și Apponyi. Ambii corifeii cu întreaga-le suită s'au rentors cu proximal tren la Budapesta. Mai dase-vor oare că vor face revoluție?

Cu atât mai norocoasă a fost expediția contelui Tisza în Murăș-Oșorhei. Calea până acolo a fost o adevărată cale de triumf. La fiecare stațiune, deputațiunile comandate, s'au prezintat înainte-l, proslăvindu-i-se. În Murăș-Luș, chiar și protopopul gr.-cat. român T. Deák a avut de cuviniță să-și ducă turma, în frunte-l fiind el și asigurând pe contele Tisza despre votamentul Românilor. Răspunzându-i contele Tisza i-a rugat pe Români, să sprijinească partidul liberal. Și pe la alte stațiuni s'au mai văzut țărani Români, aduși pentru ocazie, dar alt fruntaș român, afară de Deák, n'a avut mâncărima să se zezeze. În Murăș-Oșorhei o mulțime enormă de teptă trenul pe peronul gării. Un șir lung de tineri, între spalier de public și călăreți, a conștient pe cei sosiți, la otelul „Transilvania“ unde s'a ținut adunarea. Poate impresionat de sărbătorirea aceasta, contele Tisza a rostit aci un discurs, cu o energie întrece pe toate cele rostite până în termeni cel mai violenti apostrofă-a acțiunea „domniilor voiajiori“ cum i a batjocorit Tisza, Kossuth și pe Apponyi.

Așa s'a terminat ziua de Duminecă, sub auspiciul încurajatoare pentru guvern și deprimător pentru opoziție.

Despre adunarea din Pojon se comunică următoarele amănunte:

Arangiatorii meetingului au solicitat și sprijinul social-democrațiilor făgăduindu-le că în proiectul de rezoluțiune vor cuprinde și pretenșiunea sufragiului universal; în schimb socialiștii le-au făgăduit că vor participa cinei mii de în la adunare. S'au și prezentat. Antaiul orator a fost Kossuth Ferencz. Abee a rostit cuvintele: Onorabile cetățeni! l-a și întrerupt unul:

— Muncitori! Nu cetățeni!

— Acum aud întâia oară, a respuns Kossuth că muncitorul nu e cetățean.

— Suntem fără dreptari! Selavi!

Trei pătrări de oră și-a continuat vorbind mereu întreruptă de vociferările socialiștilor.

După dînsul a urmat Apponyi, luptându-se cu asemenea inconveniente și cerând sufragiul universal.

După Apponyi s'a ridicat socialistul Grossmann Miksa, spunând cam următoarele:

— Domni! aceștia nici odată nici un cuvânt n'au spus în Dietă în interesul nostru; acum când constituția lor, care nu e a noastră, e primejdie, iată-i cerându-ne sprijinul. Acum lăsați gâduiesc sufragiul universal, dar dacă nu se va face de cuvint, să fixăm bine făgăduielile de azi.

Zgomot enorm a urmat acestor cuvinte socialiștii — și ei erau în preponderanță absolută aprobau frenetic pe Grossmann; după dînsul abea a mai putut ajunge la cuvânt Kossuth care s'a lăudat că tată-s-o a câștigat dreptul poporului.

— Nu poporului, ci D-tale, strigau și de voci.

În fine între zgomot asurzitor președintele adunării, la sfatul lui Apponyi dizolvă adunarea fără să se fi adus vre-un proiect de rezoluție.

Fiascul a fost deplin. Apponyi, și Kossuth au ieșit apoi pe o ușă laterală, în vreme ce sala tumultul devenise îngrozitor. Socialiștii intonat Marseillaise-a, amenințând și îmbrâncind pe cei câțiva studenți cari începuseră „Kossuth nota“.

Cu acceleratul de 6, deputații s'au rent la Budapesta.

*

Sfârșitul debutului contelui Tisza, după ce vestesc ulterior ziarele n-a fost așa ca începutul. Scandale mari s'au petrecut și aici, vărs de sânge chiar. În sală a decurs bine treaba, strada a fost infierbântată, înspre sară amerțătoare chiar. În față cu hotelul, „Transilvania“ unde s'a ținut adunarea, opoziții au improvisat o spânzurătoare pe care l-au spânzurat în esș pe ministrul președinte și luând dela un țăr român, care tocmai ducea un sicriu, sicriul l'a purtat pe strade, ca emblemă înfiorătoare a sentimentelor multimi. La plecare a lui Tisza cordon miliție și geandarmi a păzit integritatea pielii contelui Tisza și a gardei sale. Tumultul a fost atât primejdios încât un geandarm a folosit arma nind pe doi demonstranți.

Clarificare.

Dela un fruntaș al vieții noastre publice, care a avut rol însemnat în manifestația de amnă dela Chișineu, primim următoarele:

În numărul 225 al foii «Tribuna» într-un comunicat intitulat «Clarificare» și subscris de «Ortodoxul» se zice, că adunarea de protestare din Chișineu aduce omagii și episcopatului gr.-cat. pentru memorandumul dt. 19 Iulie 1904 Nr. 207 înaintat guvernului ungar contra proiectului de lege Berzeviciy-an și iscălit de episcopii ortodocși.

Adevărat, că așa apare din textul adresei publicat în Nr. 224 al «Tribunei».

De aici însă nu urmează, că adunarea și îndeosebi partea inteligentă a adunării n'ar fi știut, că Memorandumul de datul 19 Iulie 1904 Nr. 207 și subscris numai de episcopii ortodocși. Într-adevăr este numai opera acestui episcopat, după cum nu urmează nici aceea, că adunarea — în faptă să aducă omagii episcopatului gr.-cat pentru opera săvârșită numai de episcopatul ortodox.

Neînțelegerea provine din descrierea greșită a adresei, și anume: în punctul al doilea șirul al optălea, după cuvintele «ce au luat în potriiva acestui împilător proiect de lege», urmează «și îndeosebi episcopatulul gr.-or. român pentru», ear «anume prin» rămâne afară.

La punctul al treilea a rămas afară după cuvântul «Memorand» cuvintele «al episcopatului ortodox».

Astfel descrisă corect adresa va suna:

Punctul al doilea întreg:

»Iubirea de biserică și neam răsărită din trecutul glorios al națiunii române împodobit cu jertfele pentru apărarea legii și a neamului românesc, își îndreaptă din această adunare fața sa către Prea Sfințitul Episcopat al bisericii ortodoxe și gr. cat. română, căruia îi aduce omagiile pentru vrednica ținută, ce au luat împotriva aceluși împilător proiect de lege, și îndeosebi Episcopatulul gr. or. român pentru înaintarea memorandumului dt. 19 Iulie 1904, Nr. 207 M. la ministerul de culte și instrucțiune din Budapesta.»

Punctul al treilea întreg sună:

»Adunarea recunoaște de expresiunea credinței și voinței sale opera monumentală, ce o constituie în viața noastră biserică și națională acest Memorand al episcopatului ortodox.»

La congregație.

Facem apel la toți membrii români ai congregației comitatului Arad ca pe ziua de 21 Decembrie n. să fie toți la ședință. În presară se va ține obicinuita conferință la otel «Vas».

Din străinătate.

Mișcarea reformatoare din Rusia.

„National Zeitung“ scrie următoarele:

...Furul telegrafic a anunțat că sute de avocați, medici și ziaristi s'au asociat, prin manifestații publice, la cererile formulate de conferința neoficială a zemstvirilor, ținută în Petersburg. Această conferință, oficial oprită, de fapt tolerată, consta cam din o sută de membri ai consiliilor celor 36 de guvernamente din interiorul Rusiei, cărora li-se tăiasă în așa chip favorarea deosebită a dreptului de administrație autonomă, în cât consiliile trebuiau să se

mărginească la discutarea chestiunilor veterinare și medicale, a problemelor agriculturii și industriei casnice și în sfârșit a repartizării birurilor. Sub Plehve se luase zemstvirilor și aparența unei independențe chiar în chestiuni cu totul secundare. Insuși Witte a găsit că scopul original al acestor consilii este incompatibil cu principiul statului absolutist... Zemstvirile vedeau bine că cu organizarea lor vor pierde simburile în jurul căruia s'ar putea odată, în timpuri mai favorabile, să se cristalizeze o autonomie mai largă; dar, de altă parte, simțeau că nu mai pot aștepta aceste timpuri. Era vorba deci ca acum, printr-o acțiune repede, să se folosească de toate mijloacele recunoașterea, în urma războiului, de către cercurile conducătoare, că actualul sistem nu mai poate fi îngreunat; agitația produsă printre populațiune din cauza mobilizărilor; dispariția lui Plehve și numirea lui Sviatopolk-Mirski, om înțelept și bine-voitor.

Negreșit că în zemstvirii se află și oameni cari sunt contra unei înlocuiri pripite a auto-crației printr'un sistem reprezentativ; în zemstvirii tocmai se știe cât de puțină încredere se poate pune în simțul politic al țaranului rus. Dar chiar dacă fructele nu sunt coapte deplin, trebuia să fie prinse, ca să nu dispară pentru totdeauna în depărtări neguroase. Astfel și aceste elemente plecară la congresul din Petersburg și se făcură solidari cu manifestația colegilor lor mai sanguinici... Sub Plehve lucrurile se înnăsprișeră așa de mult, în cât sau trebuia să se îngroape cu zemstvirile ori-ce speranță de viitor, sau să se aleagă trecerea imediată la sistemul reprezentativ, cu toate pericolele sale ce nu trebuie tăgăduite. Majoritatea inteligentă ruse preferă cu drept cuvânt răul din urmă mai mic și astfel se explică manifestațiile surprinzătoare, declarațiile de solidaritate cu cererile zemstvirilor, ale atâtor bărbați cu vază, serioși, culti, ce ocupă funcțiuni și demnități, sunt profesori la școli superioare, etc.

Dacă Sviatopolk-Mirski posedă în adevăr dibăcia pe care i-o atribuie amicii săi, atunci ar trebui să caute a da atâtea garanții pentru menținerea independenței fiecărui consiliu județean, în cât totalitatea zemstvirilor să capete convingerea că situația schimbându-se, o așteptare nu mai poate apărea ca o primejdie. Guvernul are acum să aleagă: sau în o colaborare cinstită cu zemstvirile să creeze un stadiu de trecere, care să conducă la sistemul reprezentativ, sau într'o ultimă furtună să se măsure cu puterea mișcării interne. E probabil că se va alege prima alternativă. Curentelor ce nu pot fi stăvilite, trebuie să li-se creeze o albă, pentru ca să nu distrugă tot în calea lor...

Un conflict Austro-turc. Se vorbise încă de zilele trecute despre un viu conflict ce s'ar fi produs între Austria și Turcia din cauză că aceasta din urmă a voit se impue la taxa timbrului poșta austriacă. Cabinetul din Viena era atât de iritat în cât dăduse ordine ca mai multe vase de război să fie gata pentru a și pleca în apele turcești.

Acum în privința nașterii aceluși conflict circulă mai multe versiuni.

Cea mai nouă ar fi următoarea:

Autoritățile pe baza noii legi a timbrului, reclamau taxa timbrului pe pachete. Poșta austriacă refuză; vama la rândul ei refuza pachetului consulatului austriac, și atunci se întâmplă distrugerea lor. Din această cauză urmă o violentă ceartă între consul și cavazii lui și zapcii turci. Aceștia au făcut uz de arme. Câți-va cavași au fost răniți.

După știrile cele mai noi, conflictul ar fi acum pe cale de aplanare. Aceasta s'ar face în modul următor: Turcia va dispune destituirea directorului oficiului vamilor, și al secretarului general al oficiului vamal, și va trage la răspundere pe majorul de jandarmi Hussein. În felul acesta se crede că conflictul care l'a început se pă-

rea a fi atât de grav, se va slârși prin destituirea funcționarilor superiori de mai sus amintiți.

Războiul ruso-japonez.

Deși flota Balticeii se află acum la 1000 kilometri de teatrul de război, totuși ea nu apasă câtuși de puțin asupra hotărârilor consiliului superior de război din Tokio. Aici sunt mai mult preocupați de rezultatele cari se așteapte dela întreprinderile și atacurile furioase ale generalului Nogi la Port-Arthur. Tunurile grele de asediu montate pe colina de 203 metri, cucerită cu multe jertfe, au nimicuit mai întreagă flota rusă blocată în port. Cu toate astea rezistența garnizoanei n'a putut fi până acum înfrântă.

Apropierea escadrei Balticeii silește pe Japonezi să se ocupe de eventualitatea când Rosdestwensky ar sosi în Marea galbină nainte de ce ar cădea Port-Arthurul. În acest caz negreșit, că comunicația dintre Corea și Japonia ar fi îngreunată. Drept aceea la Tokio ținând cont de această eventualitate, intendența caută cu mare zor să transporteze proviziuni pentru mai multe luni, ca la cas, că admiralul Togo ar succomba, armata terestră să se poată subținea timp mai îndelungat și să opereze cum îi va da norocul, până ce se va decide definitiv cine să aibă supremația pe apele Extremului Orient: Rusia ori Japonia.

Presupunând că flota lui Togo ar deveni înfrântă cu desăvârșire, cecace este mai mult ca improbabil, considerând din ce material se compune forța maritimă a Rusiei, atunci armatele japoneze n'ar avea alta de făcut decât a se retrage în Corea, ear Port-Arthurul ar deveni deblocat, prin ce partea pentru Japonia ar fi pierdută fără nici un pic de speranță de a fi recâștigată. Eroismul, spiritul de jertfă, dreptatea cauzelor vor face însă, — să sperăm că Japonia să fie scutită de atari urmări regretabile și o vor secunda-o să umilească pentru multe zeci de ani fudulia unor nemernici imperialiști ruși, cari au violat în mod cutezător dreptul ginților și și-au bătut joc de conceptul sfânt al dreptății.

Din parte-le Rușii comit tot posibilul să repare rușinea, ce le întunecă renumele militar de până aci. Escadra lui Rosdestwensky nici n'a sosit la Port-Arthur, așa că nu se poate ști, dacă este slabă ori destul de tare pentru a și măsura forțele cu escadra lui Togo, când imperialiștii din Petersburg, cari compun banda satrapului Alexeiev se ocupă cu idea de a mai trimite și a treia flotă în Extremul Orient. Nu se știe ce va fi în stare să facă atât flota Balticeii, cât și a treia flotă rusă, dacă peste tot țarul se va putea decide să mai trimită la Port-Arthur și o adoua expediție argonautică, mai ales în cazul când flota Balticeii ar suferi pe Marea galbină o înfrângere ireparabilă. De asemenea nu se știe afară de admiralitatea japoneză, ce valoare are întreaga flotă japoneză.

Dacă acestea sunt chestii, la cari nu se poate da un răspuns sigur, apoi aceea este incontestabil, că flota rusă dela Port-Arthur, de care Rusia a legat atâtea speranțe la începutul campaniei, mai ales când comandamentul asupra ei îl luase generalul Macharof, nu mai există.

Correspondență.

Ședința festivă a societății „Petru Maior”.

Budapesta, 11 Dec. 1904.

— Impresii. —

În „Sahara” sufletească a orașelor mari — căci pustiul ăsta sufletește îl trezește în sufletul fiecărui șgomotoasa viață a unei capitale — conveniri, întruniri mici, ori mai mari sunt fericite oase pentru cel ce găsește și caută plăcere în o viață socială. Ear când acestea conveniri sunt românești, spiritul și-e transportat în regiuni mai înalte. Sunt atâți Români în capitală, cari duc o viață de sobol singuratic în marea străinilor! Credeți, că se află vr'unul, care nu s'ar afla bucurios din timp în timp în o societate românească de tineri universitari, cari ar da coloritul, ear bătrnii tonul cuviincios al petrecerii?

Judecând în chipul acesta s'ar aștepta ori și cine ca la prilejuri, ca și acela, când societatea română universitară „Petru Maior” invită reșetele fragmente ale coloniei române la o așa petrecere, să nu fie sală, care să-i încapă!? Proh dolor! Să mi se ierte atâta neorientare, ce o dovedesc, când scriu acestea. Nu puteam crede, că spiritul străin, care a crescut pe cea mai mare parte a societății românești de aici ar fi putut șterge ori ce dor de viață socială românească. Dar sunt și familii cari arată interes față de prestațiunile universitarilor, cu drag, au venit să-și petreacă împreună cu ei o seară și s'au depărtat cu un suvenir plăcut — după cum însuși o ziceau.

Căci ședința festivă, aranjată de societatea „Petru Maior” în memoria fericitului ei patron, s'a ținut în prezența unui număr public, între cari notabilități ale capitalei Imprumutau aer sârbătoresc seratei.

Succesul moral a fost neașteptat, multămită străduinței neobosite, ce și-a dat-o în arangiarea seratei comitetul dimpreună cu președintele ei, dl Ioan Christian, rigorosant med., care în cuvinte alese declară ședința de deschisă. Urmă programul bogat și variat. Căntece românești, de N. Popovici și Murășan, pe cum și înalte compoziții străine, executate cu virtuozitate de artist, aflară un răsunaț binefăcător atât în inimile celor doritori de musică românească, cât și în ale celor-ce din curiositate poate adoară subtile produse străine. Era un cutremur de aplause în sală la sfârșitul fiecărei piese de cor și coriștii în frunte cu harnicul lor conducător dl Domide, rig. med. consequent fură rechemați. Prestațiunile orchestrei au fost superioare.

Dl Vasu, stud. jur. acompaniat la pian de dl Iorga, med. cântând frumosul „Vorrei morire” dovedi rutină deosebită și făcu o așa adâncă impresie, că trebui să cedeze viforului de aplause și acompaniat de dl Domide, captivă în așa măsură publicul cu „Fă Marțo un' te auct”? că nu mult a lipsit să fie silit a păși a 3-a oară pe bină.

Șchița d-lui Seb. St. uca a plăcut prin limbajiu-i frumos; e povestea veche și totuș nouă a fetei din sat, care e oprită a fi soția celui pe care-l are drag. Ear, când în fine acela după mai multe peripeții, prin care-l face autorul să treacă, moare: fata înnebunește.

Un punct solemn al seratei fu lucrarea dlui Minea: „Curentele culturale la noi în secolul XVIII”. Fiecare era convins, că va auzi o frumoasă lucrare, căci numele dlui Minea promitea aceasta. Și de astă dată dădu dl Minea mai mult, decât a promis, deși promisese mult.

Tema fu actuală. Vorbindu-se de obârșia culturii noastre s'a vorbit frumos de școala din Blaj, deschisă acum 150 de ani, și-a arătat importanța ei și cu asta în general importanța școlilor la întemeierea și continuitatea culturii naționale a unui popor. Binefăcătoarea influință polonă, ce aprinsese o lumină modernă în sufletele moldovenești rămase fără ecou puternic; să pierdu chiar în țara-i de naștere, Moldova, nefiind reprezentată și prin școli românești, ce ar fi fost sălaş culturii în vremi prielnice, ca și în impre-

jurări de răștriște. Vine epoca grecească; totul să grecească în principate. Nici în Muntenia nu se mai aduce o cultură mai înaltă apuseană de nimeni. Cultura grecească străbate tot mai adânc așa că la sfârșitul sec. 18 și începutul sec. 19 să putea vorbi în principate, — după cum zice dl Minea — de *misoneism cultural, literar*. Fiind expresia înaltă a culturii în țări române, greacă. limba românească era considerată incapabilă de a prinde în rudimentarele-i forme succesele apusene, cu care se făcuseră cunoscuți deja Români transcarpatini.

Vorbește apoi dl. Minea de curentul ardelenesc cu el în legătură foarte frumos despre școala din Blaj, și-l aduce în legătură cu ideile filosofice ale timpului. Se desvoaltă adecă la sfârșitul sec. 18-lea, când devine numai mai generală filosofia genetică dintre repreșentanții căreia amintește dl Minea pe Iean Bodin, ca pe cel mai vechi, apoi pe Montesquieu, Winckelmann, Herder, Goethe. Curentul ardelenesc întemeiat conștiu ori inconștiu pe ideile conducătoare ale timpului aceluia, străbate și peste Carpați. În un timp — ca imperfect să redau vorbele d-lui Minea, după cum în fugă mi le-am însemnat — când cultura românească transcarpatină compusă din vechile forme grecești, și care adoptase și primise deja multe idei din cultura apusană a vremii, în vreme ce cultura aceasta balansa în toate părțile fără să-și găsească un pai, de care să se acațe în nesigura mare a viitorului, veni curentul ardelenesc, care imbarcă pe cei-ce erau amenințați cu peirea în corabia cu stindard falfăietor național al sec. 19.

A fost o lucrare frumoasă, singurul defect ce l-a avut, ziceau unii că a fost prea lungă.

Între multe suveniri plăcute scoborindu-mă în suflet, găsesc rani ce așa dulce doare, ochi frumoși, priviri galășe. Mă gândesc . . . să descriu și aceste părți din mosaicul de suveniri? . . . Poate trebuia să nici nu fac pomenire. . . .

P. S. Apropos! După terminarea programului se începu o adevărată veselie românească. Avurăm cu toții rara fericire de a asculta și auzi pe un mare artist al nostru dl Corfescu, membru al operei din București.

S. . . .

† Nicolau Cristea.

Primum următorul necrolog:

Gavril, Teodor și Georgiu Cristea ca nepoți cu familiile lor, văd. Ecaterina Iosif născ. Cristea ca verișoară cu fit ei Georgiu și Iosif și fiica ei Rosalia cu familiile lor, Ioan și Mihaiu Pantea ca cumnați și Comitetul parochial a comunei bis. gr.-or. rom. din Beiuș în numele lor, a rudeniilor și a nenumăraților cunoscuți anunță cu durere încetarea din viață a neuitatului lor unchiu, văr, cumnat și respective mecenate Nicolau Cristea, proprietar, membr. comit. paroch. a bis. gr.-or. rom. din loc, membr. al senat internat dieces. gr.-or. din loc, membr. fund. al Asociaț. pentru lit. și cult. pop. rom. și membr. în represent. orașănească, întâmplată în urma unui morb scurt azi în 7 Decemvre la orele 1/2 7 d. m. în al 73-lea an al vieții. Astrucarea osămintelor scumpului defunct se va întâmpla Vineri în 9 Decemvre d. m. la 1/2 2 ore după ritul bis. gr.-or. rom. în cimitirul din loc.

Beiuș, la 7 Decemvre 1904 st. n.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Moartea nemiloasă n'a așteptat să se uște bine țărina de pe care în sfinul lor rece adăpostesc rămășițele pământesti, în veci neuitaților Demetriu F. Negrean și Paul Papp — și eată, eară se deschide un alt mormânt, să primească pentru eternă odihnă pe alt Mecenat, pe Nicolau Cristea, care va rămânea pe veci neuitat de comuna sa bi-

sericească rom. gr.-or. Căci defunctul testase încă în viață casele sale din mijlocul orașului, valorând la 50.000 Cor. bisericii sale. Casele acestea aduc un venit anual de 2400 coroane. Aceasta nobilă faptă n'are lipsă de laudă.

Serviciul divin s'a săvârșit prin 3 preoți a căror pontificante a fost protopresviterul Vascoului Vasiliu Papp — care prin o cuvântare foarte potrivită a făcut biografia și meritele neuitatului răposat — scoțând lacrimi din ochii celor preșenti.

Răspunsurile funerare le-a executat corul internatului diecesan rom. gr.-or. din Beiuș.

Pe cât timp va fi sullare românească în comuna noastră se va pomeni cu pietate și recunoștință numele lui Nicolau Cristea din generațiune în generațiune.

Sala.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 13 Decembre 1904.

— Plecarea regelui din Gödöllö. Regele și suita Sa, cum se vestește din Gödöllö, Duminecă dimineața la 6 ore și jumătate a plecat cu tren special la Viena.

— Proces. »Függetlenség« de azi comunică știrea că pentru vorbirile rostite la Pecica, cu prilejul alegerii de astă-vară, s'a pornit proces numai încontra d-lui Dr. G. Popa. Și încontra d-sale numai pentru agitație încontra slujbașilor.

Ce paragraf va ști să invoace însă procurorul în această privință? Se vede cât de colo, că întreaga chestie e trasă de par.

— Alegeri nimicite. Cei din fruntea comitatului Aradului au recurs ear la vechia tactică, compromisă de altfel și dovedită ca neducătoare la scop: unelc din *alegerile unde au reușit Români*, sub fel de fel de pretexte, comisia verificătoare în ședința sa de ieri li-a nimicit.

Astfel au fost nimicite alegerile dela Cermeiu, unde reușiseră 5 Români, dela Totvărădia, unde reușiseră 2 Români, și mandatul unui Român din Virșand.

În acelaș timp s'a ordonat cercetare încontra alegerilor dela Tirnova, Agris și Sân-Marton.

Au fost protestate de altfel și alegerile dela Pecica-Română, Birzava, Otlaca și Curtacheriu.

— Koerber n'a demisionat. Am publicat în numărul nostru de ieri o știre telegrafică asupra demisiei ministrului Koerber, care nu s'a adevărit de oare-ce prim-ministrul Austriei a adus la cunoștința ambelor case ale Reichsratului, că acesta este prorog.

— Vânătoare mare se face la Chișineu, unde oaspeții arhiducelui Iosif sunt între alții și prințul Filip de Coburg, prințul Conrad de Bavaria, și o multime de conți și baroni. Eri s'a împușcat, la Bancut, 1268 iepuri, 261 fasan și 149 găini sălbatic.

— Sternberg — Wolf. Când mai de unăzi contele Sternberg a vorbit în parlamentul Austriei, Wolf, marele gauner, mereu intrerupea pe orator. Contele a suferit interlocuțiunea până la fine. După ședința s'a pus și-a scris o epistolă lui Wolf, colegului pe care îl tratează în chipul următor:

• Dr VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor evalificat de școale medii p. studiul igieniei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de caușuc. Dinți și dantură întregă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

„Stimate Domn! D-la, ai încercat să mă ofenzezi prin intreruperile d-tale, (ești, d-ta nu ești) în stare să ofenzezi. Eu mă bat și cu ori-ce porc de câne (Schweinehund), prin urmare îți vor trimite maritorii mei și de oare-ce această funcție nu o pot încredința unor oameni cinstiți, — voi numi maritori doi hamali. Conte Adalbert Sternberg.

Măne zi de fapt au și bătut respectuos la ușa lui Wolf doi hamali, cari vor li spus în ce afacere au onoare cu dl Wolf. Nu se știe ce va fi zis la asta Wolf, căci aci se sfârșește povestea.

— **Un scandal mare** s'a petrecut ieri în sinul congregației comitatului Veszprém. Deputatul guvernamental Dr. Ováry a interpellat adică pe vicșpanul Koller dacă are cunoștința de iregularitățile ce a comis fișpanul Kolosváry cu banii publici? Interpelantul a și precizat: nu mai puțin decât 10 cazuri de neglijențe grave a enarat. Fișpanul n'a dat adică socoteală de bani ce administra ori că a dat tendențios.

În sinul congregației s'a produs un scandal enorm. Fișpanul abia a putut rosti câte-va vorbe, așa era de zdruncinat. S'a numit o anchetă care să cerceteze afacerile.

— **Ovreii ortodocși** din Arad se agită să întemeieze aici parohie separată și să li-se dea și loc gratis pentru zidirea unei sinagoge, ceea-ce comisia permanentă a orșului a refuzat.

— **Promoținne.** Dl Emil Partovits fiul d-lui Svetozar Pavlovits avocat în loc, a fost promovat în 10 l. crt., de doctor în științele juridice cu distincțiune, la universitatea din Budapesta.

Felicitările noastre!

— **Bani falși.** Poliția a pus mâna pe un lăcătar cu numele Vad Antal, care după multe capacitări a izbutit să înduplece pe un măsar din Szarvas cu numele Blasko András, ca acesta să dea 300 coroane bani buni în schimb pentru 1000 coroane bani falși. Blasko dela o vreme s'a învoit călătorind împreună cu Blasko în capitală pentru a schimba amândoi monetele false pentru bani buni. La gară li așteaptă pe amândoi doi „domni“, cari au dus cu sine pe ambii la o crâsmă, unde l'au îmbătat pe bietul Blasko, căruia apoi i-au furat banii, cu cari cei 2 „domni“ s'au făcut perduți din bir. Numai Vad a mai rămas acolo, și când voi să scape și acesta, Blasko începu să facă larmă, de oare-ce observă că nu-i sunt banii. În urma asta Vad voi să o ia la sănătoasă, dar pe stradă a fost prins. De odată cu căderea în cursă a acestora poliția a mai prins pe doi indivizi, cari aveau ocupația să schimbe monedele false pentru bani buni.

— **A sărit din tren.** Din Szombathely se scrie, că scăpându-i pălăria unui călăf de lăcătar pe când se uită pe fereastra trenului, fără multă zăbavă a sărit din tren, dar așa de nefericit, în cât în urma contuziunilor suferite după puțin timp a murit.

— **O arestare senzațională.** Zilele trecute s'a arestat la Constantinopole doctoreasa în medicină Maria Siebold, de origină rusă, medic al haremului defunctului sultan Murad al V-lea.

Ea a fost arestată sub acuzarea că ar fi în posesiunea memoriilor lui Murad, cari ar conține multe lucruri compromițătoare pentru actualul regim.

Poliția turcească afirmă a fi făcut o bună capturare.

Trecutul acestei dame e următorul: în timpul războiului sârbo-turc, dînsa venise împreună cu alți medici ruși, la Belgrad unde fu întrebuințată la spitalul militar. După războiu, fiind expulzată din Serbia din cauza agitațiilor ei politice, d-na Siebold se strămută la Constantinopol, unde practică medicina și anume specialitatea bolilor femeiești. Această activitate nu fu tocmai ireproșabilă: după-ce funcționase ca medic în diferite haremuri, ea ajunse și la femeile sultanului Murad, în haremul căruia ea teuși să fie angajată în mod statornic.

Odată intrată în această funcțiune, d-na Dr. Siebold ajunse și în palatul Tșirigan unde se afla ținut captiv sultanul Murad. Din acest moment amicii sultanului sequestrat o întrebuințară pentru misiuni secrete către el. În încercarea de răpirea și reîntronarea lui Murad, care se plănuse odată, d-na Dr. Siebold jucase rolul principal.

Când, acum de curînd sultanul Murad nuri în închisoarea sa, se zvonă că memoriile

acestuia povestesc în mod autentic motivele arestării sale și că el ar fi încredințat aceste memoriile unei persoane cu însărcinarea de a le publica imediat după moartea sa. Se mai afirmă că publicarea acestora va face în întreaga Europă o senzație ne mai pomenită.

Poliția primi atunci ordinul de-a da, cu orice preț, de urmele acestor memoriile primejdioase pentru stat.

În urma acestui ordin fu arestată d-na Dr. Siebold. Perchiziția făcută la domiciliul acesteia nu dete însă de nici un rezultat.

Se crede că memoriile fuseră transportate într'un loc sigur încă înaintea de moartea sultanului Murad.

— **Inchiderea universității din Budapesta.** În vederea celor ce vor să urmeze acum cu re-deschiderea parlamentului maghiar probabil, precantul ministru al cultelor reformerul Berzeviczy a dat ordin pentru sistarea prelegerilor la universitate și închiderea semestrului de iarnă. Acum subscrierile se fac cu mare zor, ear partea cea mai mare a tinerimei grăbește către casă, bucurându-se că i-s'au prelungit vacanțele Crăciunului. Numai o parte neînsemnată va rămânea în capitală pentru a colocola și a-și face examenele, așa că nu prea sunt prospecte — cel puțin de ocamdată de noui disordini provocate de cătră tinerime. Genialul Berzeviczy își poate gratula la unicul său act reușit de când se afla în fruntea afacerilor școlare.

— **Rectificare.** Primum următoarele: Referitor la cele publicate în prețitul ziar „Tribuna“ Nr 225 dela 28 Noembre (11 Decembre) 1904 sub titlul „Despre adunarea din Chișineu“ fie-mi permis a notifica la pasagiul, ce privește neparticiparea preoților din Comloș, că fiind bolnav în pat, mi-a fost imposibil a participa în persoană la adunare, cu sufletul însă am fost acolo. — Nu neinteresarea de cauzele naționale a fost deci cauza absentării mele, ci, durere, morbul care m'a deținut legat de pat.

Luând act despre aceasta, Vă rog Domnule Redactor, să binevoiți a rectifica conform adevărului, cauza neparticipării mele la adunare.

Virgil Mihulin, preot.

— **O răsunare din gelozie în Jud. Iași (România).** Opt flacăi din comuna Rediul Mitropoliei, județul Iași, prinzând pe un turc anume Ali Abdul Ula, l'au schingiuit legându-l și aruncându-l într'o prăpastie.

Jandarmii găvind victima, au transportat-o la spital, însă ea muri pe drum.

Cauza acestei crime este, că turcul iubea pe o fată anume Elena Dumitrescu, provocând prin aceasta gelozia flăcăilor.

Autoritățile au isbutit să prinză pe criminali. Ei au fost aduși la Iași și depuși la penitenciar.

— **Împăratul Wilhelm și Bülow.** Din Berlin se anunță, că împăratul Wilhelm va lărgi dreptul de moștenire al descendenților cancelarului său în casa seniorilor asupra întregii familii a cancelarului.

— **Panamaua expoziției din St.-Louis.** La împărțirea premiilor expoziției din St.-Louis, s'au întâmplat enorme neregularități. Pe cum se anunță din Nev-York, reprezentantul guvernului statelor unite, senatorul Larter, a aprobat ca direcția opoziției să își dea diplomele în numele comitetului de expoziție, din cauza că la împărțirea premiilor s'au așteptat contribuția lui. Peste o mie de mortori jură că în treizeci și două mii de cazuri s'au împărțit premiile pe baza mituirei.

— **Prin trei continente.** Andrei Kromec a plecat în lume pe jos din din Turocz-Szt.-Márton înainte cu patru ani. Duse cu sine numai un câne, nouăzeci fileri și o mie ilustrate. Din aste voia să trăiască. Prin Silezia a trecut în Germania și Olanda, apoi a trecut în Anglia. Aici apoi a stat vagabondând prin țeară până și-a însușit cât decăt limba engleză. Aceasta ia fost cel mai mizerabil voiași, că zău lumea nu prea îi cumpăra ilustratele cu propria-i mutră. În Liverpool apoi s'a imbarcat spre America și a debarcat în Canada. D'acel s'a dus la New-York, ear apoi a percurt întreaga America dela răsărit la apus și-a ajuns în S. Francisco. În tot locul l'au primit colonierii unguși cu mare afabilitate. De primire ospitală a mai avut parte între indienii. Bani avea în belșug și pentru patru sute coroane și-a luat bilet până la Iokohama. A umblat apoi Japonia întregă și

în tot locul l'au primit cu prietenie. A trecut apoi în Corea, Fuzan, și tot pe jos a ajuns la Ciemulpo. Atunci încă nu era început resbelul. Din Corea a navigat în Dalni și de acolo pedestru în Port-Artur. Aici sosise tocmai în noaptea erumperii războiului. Aici l'au deținut ca spion japonez, și numai după patru cinci zile l'au eliberat.

— **Măcar dacă m'ași chinuit, autentificați-mi ziarul, zise primarului.**

— **Noi avem gloanțe în corp și d-ta ne molestezi cu astfel de rugări — cu asta l'a respins primarul.** D'acel s'a dus cu trenul în Mincsvang. Aici ear la prins un cazac. Numai prin intervenirea consulului american l'au eliberat. Din Niucsvang s'a dus la Pering apoi pedestru în Sanghai și asta i-a fost cel mai îngrozitor drum. Suferea foame zile întregi împreună cu cănele său care nu l'a părăsit nici pentru un moment. Din Sanghai a navigat pe insula Java. Aici s'a îmbolnăvit de friguri galbene, pentru care apoi s'a dus la Singapose pentru a se cura. Când apoi i-s'a restabilit în cât-va starea sanitară s'a întors la Fiume și de acolo a grăbit acasă.

— **Regele portughez la Paris.** Din Paris se telegrafează, că regele Portugaliei va face luni o vizită președintelui Loubet. Joi se va da la Eliseu în onoarea părechei regale un prânz de gală.

— **Despre moartea lui Syveton.** Naționaliștii acuză pe francmazoni că au ucis pe Syveton, astupând cu ziare coșul sobei, pentru ca din-sul să fie asfixiat.

Însă judecătorul de instrucție a constatat că n'a fost la mijloc decăt o întâmplare nenorocită, Soba, care se încălzea cu gaz, era în stare foarte proastă.

Syveton, intrând în cameră, spusese că era acolo un miros rău, însă nu deschisese fereastra.

Corpul lui Syveton, prezintă în frunte niște echimose.

Probabil, Syveton simțindu-se rău, a voit să se ridice ca să deschidă fereastra, însă a căzut leșinat, lovindu-se cu fruntea de colțul biuroului.

— **Constituirea pe 1904 5 a societății „România Jună“.** Comitetul societății „România Jună“ pe anul de studii 1904/5, s'a constituit astfel: Demian David, stud. techn., președinte, Iulian Posner, stud. ing., vice-președ., Horia Petra — Petrescu, stud. în litere, secretar I., Ionel Ispescu, stud. techn., secretar II., Nic. Mintencu, stud. ing., cassar, Nerva Drăgan, stud. med., controlor, Ioan Popescu, stud. techn., bibliotecar.

— **Armata subterană.** În urma descripțiunilor date de englezi despre armata japoneză dela Sa-ho, aceasta poate fi numită „armata subterană“. Un corespondent scrie următoarele:

Conducătorii armatei japoneze au înaintea lor greaua problemă de a îngriji de cartiere de iarnă pentru un sfert de milion de soldați. Există însă posibilitatea de a îngriji numai de un sfert din acest număr. Temperatura cade acum noaptea totdeauna la 20 grade sub zero, și când e vânt, rămânerea pe câmp liber are ca urmare necesară moartea.

Autoritățile militare japoneze credeau că Mukdenul va fi pe la jumătatea lunii Octomvrie în mâinile lor, din care cauza nu au îngriji de colibe potrivite pentru soldați. Corturile pe cari le duce infanteria japoneză cu sine nu oferă o apărare contra gerului. Colibe de zăpadă nu se pot face din pricină că întimpul gerurilor mari n'a căzut zăpada mare. Soldatul japonez, care nu e perplex când e vorba de găsit mijloace a încercat multe pentru a se apăra de moarte prin degerare.

Există acolo o plantă uriașă „Kiaolian“ care uscată, servește ca pătura de culcat și de acoperit. Această plantă e înaltă de 12—18 picioare, și e tare, e întrebuințată pentru a face corturi în formă de clopote, ale căror părți exterioare acoperite cu tot ce cade la îndemână sunt pentru a împiedica vântul și frigul de a pătrunde într'însele. Un covor de paie de hrîșcă se întinde în cort ca pat.

Aceste corturi au fost foarte folosite la începutul iernei, dar acum nu mai ajung. Soldații au luat refugiul la locuințe subterane în dealuri. Trupele au săpat în scoborișele dealurilor pivnițe încăpătoare pentru șase oameni. Intrarea e acoperită cu pături și ventilația e redusă la minimum posibil. Soldații dorm aci unul lângă altul, dar sănătatea lor nu suferă de aceasta, starea sănătății fiind excelentă la

trupele japoneze. In locul cârnii pe care tru-
pele o primiau până acum și care era foarte
afumată și sărată trupele primesc acum carne
mai bună, de oare-ce medicii au declarat, că
pastrama sărată produce o mare sete, soldații
când apoi apă, capătă boala „beri-beri”. Orez
ridichi, orez și pastrama formează alimentele
principale. Dimineata soldații capătă ridichi
sărate și orez, la amiază pește sărat, legume
și orez, seara pastrama ridichi și orz.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandri

și

Românii din Bucovina

— Material biografic —

(Urmare).

III.

„Ori cum să fie, îmbrățișează pe Miculi
din parte-mi și-i spune că am mare dorință de
a lucra ceva împreună cu el; vre-o operă, sau
vre-o scenă istorică, fantastică, romantică, etc.,
cum i-a plăcea.”

In continuare Alexandri scrie:

„Zici că publicarea muzicii Babei Hârcei¹⁾
te-a nemulțumit, fiind lipsită de cuvintele acelei
opere? Trebuie însă să-ți descarci mânia asu-
pra lui Codrescu, pentru că el a făcut cea pu-
blicare.²⁾ Eu n'am știut nimica despre dansa până
mai deunăzi.

„In volumul ce scot acum la lumină³⁾ îți
dedic ție studiile mele asupra poeziei populare
fiind că tu ești cel dintâiu care le-ai publicat in
gazeta Bucovinei.⁴⁾ Am adunat in acel volum tot
ce am scris in proză până acum și am adaos
vre-o două piese de teatru nouă, o comedie și
un dram istoric in trei acturi,⁵⁾ ce au a se re-
prezenta in curând. Aș fi dorit mult să-mi incoro-
nez volumul cu hora lui Miculi. — Al tău frate
V. Alexandri.

In P. S.: „Am dat fratelui Costaki o co-
lecție a tuturor uvrajelor ce am publicat până
acum. spre a le trimite Bibliotecii studenților
Români din Bucovina.”

De compositorul Miculi, Alexandri mai aminte-
tește in o scrisoare dela 30 Ianuarie 1865, fiind
vorba de poezia sa (Bucovina). E o scrisoare
importantă asta, nu numai pentru că datează din
preajma apariției „Foiș societății”, insemnând
deci reluarea legăturilor sale literare intime cu
Bucovina, dar mai ales pentru amănuntele ce le
dă asupra stărei teatrului român din acel timp.

Fiind necunoscută, o dăm in întregime:

Mir ești, 30 Ianuar, 1865

Iubite Alecu⁶⁾, Astăzi e una din acele zile
de iarnă in care focul sobei pare a se mândri
de importanța sa, căci el ține locul soarelui. Afară
ninge cu viscol, pământul s'au inveliu cu o blană
albă, o blană însă o ce-ți insuflă fiori in-
ghiețați: numai câți-va corbi se zăresc negrind
și se aud cărând prin aer... Ei rid de gier și
trag palme cu aripele lor peste fața ernel. Acum
dar e vreme să grăim împreună ca doi vechi
amici care au multe de spus.

„Mă întrebi cum petrec și lucrez la țeară?
Petrec cu mulțumire in compania bibliotecii mele
și mă ocup de compuneri dramatice. Am trimis
până acum lui Millo, la București, vr'o 5 manus-

¹⁾ Muzica operetelor de Miculi?

²⁾ De sigur numai ca editor. Codrescu a editat și
alte lucrări ale lui Alexandri.

³⁾ Volum de care vorbește și mai sus, probabil n'a
fost publicat de loc, căci o carte a lui, după proiectul
desfășurat aici nu există.

⁴⁾ Retipărite abia in volumul de „Proză” dela 1876.

⁵⁾ Fără îndoială: „Cetatea Neamțului”, apărută in
același an, in broșură separată.

⁶⁾ Prin Costache Hurmuzaki Alexandri obișnuia să
transmită uvrajelor sale și altor provincii române. La 1852
el dăruiește lui G. Barițiu 28 exemplare din baladele po-
porale pentru „comitetul românesc național”. „Alexandri
editorul baladelor acestora, le dăruiește pentru ca să se
vândă in favoarea acestei noble și generoase asociațiuni”.
(Scrisoare către Barițiu. Ms. 995 p. 266) — E vorba de
reuniunea femeilor române din Brașov.

⁷⁾ Scrisoarea reprodușă aici ca și altele, ce le vom
utiliza in cursul lucrării, face parte de un nou volum de
Scrisori, a căror publicitate va fi îngrijită de H. Chendi
și E. Caracalechi.

crise, adică două comedii și trei cântecele co-
mice, și de nu aș fi fost bolnav vr'o trei săpta-
mâni, aș mai fi adăugit ceva la acele opere
ușoare.

„Dacă m'ar întreba cineva de ce mă dedau
la un șir de lucrări de asemenea natură? voi
răspunde că lipsa de artiști capabili, imi tae ari-
pele și mă silesc a mă mărgini într'un cadru po-
trivit cu puterile trupelor actuale din țeară. Nu ți
pot spune, dragă Alecule, ce adâncă disperare
sint in sufletul meu, când mă văd lipsit de ar-
tiști de talent care să știe a interpreta tot ce aș
voi să scriu. Adese-ori, mi s'au întămplat la Pa-
ris, asistând la vre-o însemnată reprezentare dela
teatrele francis, (sic), să-mi vie lacrimi in ochi,
și asta pentru că n'am actori după placul meu!
Mă găsesc ca un om culcat într'un pat prea
scurt, prea îngust; nu mă pot întinde fără să mă
lovesc și să-mi fac vânătași. Singurul om de un
talent adevărat și mare este Millo; prin urmare
lucrez mai mult pentru el, și am întreprins o se-
rie de portreturi, de tipuri sub nume de cântece
comice, care sunt totdeauna jucate in perfecție.
Astfel am făcut:

„Șoldan viteazul, Anghelușa doftoroae; Herșcu
hoccegiul, Napoila — retrogradul Clevecici —
ultra progresistul, Surugiul. Ghirița in Paris,
Barbu lăutarul, Gură-Căscată politic, Paraponi-
situl, Ioan păpușerul etc.

„Toate aceste sunt monologuri amestecate cu
cântece; unele din ele represintă tipuri ce se
perd pe toată ziua din societatea noastră, pre-
cum: Mama Anghelușa. — Surugiul, — Barbu
lăutarul. — Ion păpușerul... etc. Pentru urmași
noștri ce vor fi curioși a avea o idee de timpul ac-
tual, acele cântece le vor înfățișa portretul foto-
grafic. Intru aceasta consistă tot meritul lor.

(Va urma)

ULTIME ȘTIRI.

— Prin telefon. —

Budapesta, 13 Decembre.

Bătăi enorme in parlament. — Opoziția și
drabanții. — Biuroul prezidențial și băncile
ministeriale rupte bucăți. — Poliția chemată
să restabilească ordinea.

După cum era de așteptat, azi, chiar
nainte de a se deschide formal Dieta, scan-
dalele nemai pomenite s'au petrecut. Deja pe
la orele 9 inaintea palatului corpului legis-
lativ staționa lume imensă. Se cânta «Kos-
suth Lajos» și se huiduia guvernul. Pe la
9^{1/2}, când au venit opoziționalii, manifesta-
țiunii colosale au avut loc. Ear guvernamen-
talii veneau așa zicând pe furis.

La intrarea in Dieta stăteau câți-va dra-
banți dintre cei angajați să susțină ordinea.
Opozanții li-au strigat să părăsească interio-
rul palatului. Se înțelege, aceștia n'au vrut.
Atunci s'a încins o jormală bătaie. Opozanții,
in rindul întâiu Ugron și Rákosszky, băr-
bați tari amândoi, au sărit asupra drabanților,
au început a-i lovi și a-i împinge afară.
Drabanții s'au apărat, cu mâni și picioare.
Palme, pumni și lovituri de picioare s'au
schimbat și lupta s'a terminat cu invingerea
opoziției, care a gonit afară pe cei câți-va
drabanți.

Intrând in sala de ședință, opoziția văzu
că drabanții stau in jurul tribunei presiden-
țiale și a celorlalți din birou, precum și in
apropierea băncii membrilor guvernului.

In câte-va clipe se încinse o bătaie săl-
batică între opozații și drabanți. Atacați
fiind, aceștia se apărară vitejește, fiind toți
adevărați atleți. **Mai mulți deputați fură
trântiți la pământ, palmele și loviturile cur-
geau fără întrerupere;** era o învâlmășeală
nemai pomenită, in care grupuri-grupuri de
deputați și drabanți se luptau desperat. Opo-
zanții fură îmbrânziți afară, clae peste gră-

magă; injurături triviale răsuna și un sgo-
mot infernal domnea. Nu de pe unul hai-
nele au fost rupte și fața umflată de lovi-
turi. Cum opozații erau însă numeroși,
covârșiră pe drabanți și rămânând stăpâni
in sală, **au rupt și dărâmat tot de pe**
tribuna prezidențială, au nimicit foto-
lilele băncii ministeriale, și peste tot,
un vandalism de nedescris s'a petrecut.

Membrii guvernului și al majorității nici
n'au îndrăznit să se arate, ci stau pe cori-
dorul ce duce in cancelariile ministeriale. E
o agitație nemai pomenită.

La orele 10, când vă telefonez, in ju-
rul parlamentului e adevărată stare de ase-
diu și se asigură că *Tisza a telefonat după
poliție*, care venind, va încerca să restabi-
lească ordinea. Drabanții au fost și ei con-
centrați și li-s'au dat noi instrucțiuni.

11 ore 20 minute.

Vandalismul opoziției continuă. In
sala parlamentului s'affă numai opo-
ziția. Drabanții toți 40 au fost bătuți
și dați afară.

Rákosszky s'a suit pe pedestalul
președintelui și a strigat:

— **Aici Percezel nu va mai presida!**

S'au ridicat baricade de scaune in
jurul pedestalului prezidențial. Guver-
nementalii nu cutează să intre in sală.
Opoziția este înarmată cu revolvere și
bestoane de fer.

In momentul acesta intră Csávossy
și le spune opoziționalilor că azi nu
se va ținea ședință.

Nu plecăm d'aici!

Aici dormim!

Nu părăsim sala!

strigă opoziționalii.

Partidul liberal va ținea la 12
ore ședință in clubul liberal.

POȘTA REDACȚIEI.

Chișineu. In numărul viitor dublu se va re-
veni.

Pecica. Cum ați pures când cu candidarea
de astă-vară și la alegerea pentru congregație,
tot așa să puneți la cale și intrunirea! Un gând
ș'o simțire să fiți toți, și va reuși.

Oradia. După apărarea obiectivă a d-lui N.
Z., președintele, nu mai e nevoie să se publice
și asta. Și de altfel noi suntem de credința ano-
nimului (care pentru noi nu e anonim, ci bun
prieten) ear corespondența d-lui Babi am publi-
cat-o din respect pentru cei-ce au de discutat in
public și subscrisu părerile lor.

C. Lipova. Raspunsul cel mai demn ar fi
fost dacă dl prota și al sei convoca o adunare
separată, ear nu așa, cercând să scape prin tan-
gență. Din partea rădnenilor a fost un act de lea-
litate și bună pornire când au căutat să pună la
cale un lucru frumos in înțelegere cu D-Voastră

Atragem atenția on. public asupra anu-
tului lui *Igaz Sándor*.

Atragem atențiunea on. p. asupra anunțului
d-lui *Pollák Sándor*.

Bibliografie.

*A apărut de Dr. Augustin Bunea canoș
metrop. 1. Metropolitul Dr. Ioan Vancea de B
teasa schiță biografică, Blaj 1890, broșură de
pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.*

*2. Cestium din dreptul și istoria bisericii
mânești unile, Blaj 1893. Partea I. 269 pag.
scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor.
fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augu-
Bunea, costă 2 cor.*

*3. Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Kl
(1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. C
4 cor., (pentru România 5 lei).*

*4. Istoria scurtă a bisericii rom. unit
Roma, in Schematismul arhidiecesei de A.-
și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.*

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.*

6. *Vechile episcopii românești: a Vadulu, Geoagiului, Silvașului și Belgradului, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).*

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).*

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).*

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă.

390 — 19

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Niehia.

INSERTIUNI și RECLAME.

În Ardeal, într-un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vânzare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șaptesprezece mii coroane. Informațiunile se pot afla la administrația ziarului nostru.

436

Primul
și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor
al lui
Bettelheim K.
ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

Igaz Sándor

399

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, facer de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

„ILSE“

de Prusia

443

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culante cu transport la

ROTH JÓZSEF

— întreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii

(Palatul minerilor.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se caută un învățăcel.

Nr. Telefonului 438.

381

Atențiune la firma!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vind pentru prețurile cele mai culante tot felul de obiecte pentru

cadourii de Crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumat, săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și copii, giamantane de școală și piață, masae și batiste alte multe lucruri alese pe cari nu le înșirăm aci.

Cu deosebită stimă:

450

Rosemberg József

BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

KOSSAK JOZSEF

fotograf ces. imp. și cameral în Arad.

449

La Crăciun 1904.

Recomandă atelierul său fotografic unde se pregătesc fotografii după pose în diferite mărimi pe platin ori în aquarel pentru prețuri culante.

Fotografiile pregătite în atelierul meu în marime naturală pe platin veritabil și aquarele nici nu pot fi comparate cu lucrări ieftine de bazar și de târguri.

Când invit pe on. public pentru a face comande cât se poate de numeroase, tot odată ti recomand în binevoitoarea atențiune expoziția mea de Crăciun, care se poate vedea în vitrina mea.

Cu deosebită stimă:

KOSSAK JÓZSEF

fotograf ces. imp. și cameral.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a avisa respectuos pe on. public că mi-am mutat prăvălia, care corespunde pe deplin recerintelor moderne, în palatul contelui Nádasdy.

Tot odată rugând spriginul onoratului public, rămân

453

Cu deosebită stimă:

Brunner Béla

Prăvălie pentru haine de modă de bărbați, obiecte de artă și de specialități.

Arad, Piața LIBERTĂȚII, Palatul contelui Nádasdy, colțul străzei Forray.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

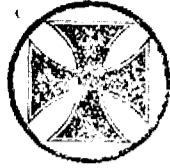
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tuițuri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, suzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, sâmbirea peste tot, reuma, podagră ischias, nudul în pat, gripa, fluenza, insomnie, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Invenția acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenește bine-făcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afatoare, care pe de altă parte e cel mai bun seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seacă atestate incurse din toate părțile lunare cari pretzese cu multumire incertiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieffinătatea ostraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copil și la femeii de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K colțul str. Kálmán.

BANI

pe proprietăți de pământ, case până la 60—70% a valorii nominale cu amortizație de 5—62 ani.

Conform sumei împrumutate pe lângă 4, 4½, 5%.

Credit personal pe seama oficerilor, pensionarilor și funcționarilor.

Convertirea de datorii cu procente mari.

Imprumut anticipativ nu este.

Szathmáry Dezső

institut de împrumuturi de bani.

ARAD, Strada Deák Ferenc Nr. 33.

(edificiul camerei advocației).

Agenți se acceptază.

440

Țigle

Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micalaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

298

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

In urma lichidării și a sistării prăvăliei

mare

desfacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

Arad, Piața Andrássy Nr. 16.

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, articole de nickel și mare asortiment de diferite articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!